

Virðing • Vinátta • Gleði

-Eineltisáætlun-

Betri samskipti

Endurskoðuð júní 2023

Efnisyfirlit

Betri samskipti	1
Hvað er einelti?	4
Einelti getur verið:	4
Að þekkja einelti	4
Hugsanlega er um einelti að ræða ef nemandinn:	4
Aðgerðaáætlun ef grunur um einelti vaknar.	5
Eineltisteymi Bláskógaskóla:	6
Fyrirbyggjandi aðgerðir og viðbrögð við einelti	7
Nemendur	7
Foreldrar	7
Starfsfólk	8
Aðgerðaráætlun	8
Eineltisteymi - hlutverk	9
Hvernig tekið er á ofbeldi.....	9
Skráning	9
Ágreiningur um meðferð eineltis og ofbeldismála	9
Tilkynning um einelti, ofbeldi eða áreitni fullorðinna.....	9
Fagráð eineltismála í grunn- og framhaldsskólum	9
Tilkynning – grunur um einelti.	11

Hornsteinninn í góðu og árangursríku skólastarfi er að öllum innan skólans líði vel. Það er því mikilvægt að í starfi skólans geti hver einstaklingur unnið á eigin forsendum og þroskast og dafnað á sinn hátt með sína reynslu í farteskinu í góðum samskiptum við aðra innan skólasamfélagsins. Það er mikilvægt að við útskrift úr grunnskóla standi nemendur lífsglaðir, sterkir og ánægðir. Samskipti eru mikilvægur þáttur í skólastarfi. Samskipti á milli þeirra aðila sem mynda skólasamfélagið, nemendur, foreldra og starfsfólk skólans þurfa að einkennast af gagnkvæmri virðingu og skilning.

Mikilvægt er að stuðla að fyrirbyggjandi aðgerðum í skólastarfinu til að koma í veg fyrir að samskiptavandi sem einelti er eigi sér stað. Þeir þættir sem skólinn leggur sérstaka áherslu á að vinni gegn því eru:

- ART félagsfærni þjálfun
- Öflug og leiðandi gæsla í frímínútum og matsal
- Rætt reglulega um samskipti nemenda á kennarafundum.
- Frammistöðumat sem foreldrar og börn vinna saman og meta þætti í skólastarfi.

Hvað er einelti?

Einelti er endurtekið ofbeldi, líkamlegt eða andlegt, þar sem einn eða fleiri níðast á öðrum, sem á erfitt með að verjast. Einelti getur birst í mörgum myndum þótt algengast sé að flokka það í tvo flokka, andlegt og líkamlegt.

Einelti getur verið:

- **Líkamlegt:** barsmíðar, spörk, hrindingar eða skemmdarverk.
- **Munnlegt:** uppnefni, niðrandi athugasemdir og endurtekin stríðni.
- **Skriflegt:** tölvuskeyti, sms-skilaboð, blogg síðuskrif, krot og bréfasendingar.
- **Óbeint:** baktal, útskúfun eða útilokun úr félagahópi.
- **Efnislegt:** eigum barnsins stolið eða þær eyðilagðar.
- **Andlegt:** þegar barnið er þvingað til að gera eitthvað sem stríðir algjörlega gegn réttlætiskennd þess og sjálfsvirðingu.

Að þekja einelti

- Sá einstaklingur sem verður fyrir einelti eða ofbeldi segir oft ekki frá því heldur skammast sín og kennir sjálfum sér jafnvel um. Þess vegna er mjög áriðandi að allir þekki einkenni eineltis.

Hugsanlega er um einelti að ræða ef nemandinn:

- er hræddur við að ganga einn í skólann eða heim,
- vill ekki fara í skólann,
- kvartar undan vanlíðan á morgnana,
- hættir að sinna náminu, einkunnir lækka,
- fer að koma heim með rifin föt og skemmdar námsbækur,
- byrjar að stama, missir sjálfstraustið,
- leikur sér ekki við önnur börn,
- neitar að segja frá hvað amar að,
- kemur heim með marbletti eða skrámur sem hann getur ekki útskýrt,
- verður árásargjarn og erfiður viðureignar,
- vill ekki taka þátt í félagsstörfum í skólanum.

Verði foreldrar / forráðamenn eða starfsmenn varir við einhver þessara einkenna eða önnur sem benda til að barninu líði illa er mikilvægt að kanna málið, hafa samband við kennara eða foreldra og e.t.v. foreldra / forráðamenn bekkjarfélaga barnsins.

Aðgerðaáætlun ef grunur um einelti vaknar.

1. Ef grunur um einelti vaknar er umsjónarkennari látinn vita. Skólastjóri fær upplýsingar frá umsjónarkennara og saman meta þeir hvort eineltisteymi sé kallað saman.
2. Ef talið er að málið fari á næsta stig og eineltisteymið er kallað saman er rætt við þolanda og geranda, foreldra/forræðismenn og aðra sem veitt geta upplýsingar um málið. Mikilvægt er að meta hvort grípa eigi til aðgerða strax og gæta að því að öryggi þolanda sé tryggt. Meta hvort þurfi að auka gæslu og eftirlit. Talað er við foreldra þeirra sem eineltið beinist að og síðan við foreldra geranda.
3. Starfsfólk skólans er upplýst um málið og allir eru vakandi fyrir aðstæðum og hegðun þeirra sem um ræðir.
4. Umsjónarkennari á í nánu sambandi við forráðamenn og sér um skráningar á fundum og á málsatvikum.
5. Eineltisteymi metur hvort þarft er að hafa samband við sérfræðinga skólaþjónustu Árnesþings vegna málsins.
6. Þolandi og gerandi frá skiplagðan stuðning og aðhald í ákveðin langan tíma eftir atvikið frá sitt hvorum aðilanum innan eineltisteymisins. Mikilvægt er að skoða hvort bekkurinn þurfi einnig sérstakan stuðning.
7. Foreldrar eða skólar geta óskað eftir aðstoð sérstaks fagraðs (www.gegneinelti.is) sem starfar á ábyrgð mennta-og menningarmálaráðuneytis ef ekki tekst að finna viðunandi lausn innan skóla eða sveitarfélags.
8. Ákvörðun um úrvinnslu er tekin á grundvelli niðurstaðna og í samráði við málsaðila og eru þeir upplýstir um niðurstöðuna í samráði við foreldra málsaðila.
9. Eineltisteymið fylgir málum eftir í allt að 6 mánuði.
10. Málinu lokað með formlegum hætti.

Eineltisteymi Bláskógaskóla:

Í eineltisteyminu eru:

- Umsjónarmaður sérkennslu
- *Umsjónarkennari þolanda
- *Umsjónarkennari geranda
- Umsjónarmaður félagsstarfs
- Skólastjóri

*Ef umsjónarkennari er bæði með þolanda og geranda er sá kennari sem á mest samskipti við nemanda á eftir umsjónarkennara kallaður til.

Ráðleggingar til foreldra

Ræðið reglulega við börnin ykkar um líðan þeirra. Það er mikilvægt fyrir börn að vita að þau geta sagt frá og að á þau sé hlustað. Ef foreldrar eru vör við breytingar á líðan yfir lengri tíma er mikilvægt að fylgja því eftir og leita lausna.

Sjá nánar um einelti:

<http://www.gegneinelti.is/>

<http://www.kolbrunbaldurs.is/>

Fyrirbyggjandi aðgerðir og viðbrögð við einelti

Nemendur

- Allir nemendur skulu fræddir um stefnu skólans í eineltis og ofbeldismálum: Einelti og ofbeldi leyfist ekki.
- Allt frá skólabyrjun skal markvisst kenna nemendum góð samskipti. Lögð er áhersla á að nemendur séu skólasystkini og eigi að koma vel fram hvert við annað og að ekki megi skilja út undan eða stríða.
- Þegar ágreiningur kemur upp á milli nemenda er rétt að ræða málin, leita aðstoðar hjá fullorðnum og leita sátta.
- Nemendur eru hvattir til að láta vita ef þeir eða aðrir verða fyrir einelti eða ofbeldi. Öllum á að geta liðið vel í skólanum og allir eiga að njóta virðingar sem einstaklingar. Gera þarf nemendum grein fyrir því að þeir séu að hjálpa til ef þeir segja frá því að einhverjum líði illa vegna eineltis eða annars ofbeldis.
- Nemendur eru hvattir til að taka afstöðu gegn einelti og ofbeldi í verki með því að bregðast við til hjálpar og láta vita. Einnig er mikilvægt að gera nemendum grein fyrir því að það að skilja út undan og hundska er jafnmikið einelti og að hæðast að eða berja.
- Nemendafélagi skólans er ætlað virkt hlutverk í fræðslu- og forvarnarstarfi í samstarfi við skólastjórnendur og eineltisteymi.

Foreldrar

Allir foreldrar/forráðamenn fá upplýsingar um stefnu skólans í eineltis- og ofbeldismálum. Foreldrar eru hvattir til:

- Að láta börn sín vita að þeir styðji stefnu skólans og vilji hvorki að þau séu lögð í einelti, leggi aðra í einelti, né séu áhorfendur að einelti eða ofbeldi.
- Að hafa samband við umsjónarkennara, deildarstjóra leikskóladeildar eða skólastjóra ef þeir fá grun um einelti eða ofbeldi í skólanum og að leggja skólanum lið í eineltismálum.
- Að kenna börnum sínum að bera virðingu fyrir öðru fólki og hvetja þau til góðra samskipta við skólafélaga sína.
- Að hvetja börn sín til að láta vita ef þeim eða öðrum líður illa.
- Að vera tilbúnir til að hlusta á börn sín og veita þeim stuðning.
- Að hafa samband við umsjónarkennara, námsráðgjafa eða skólastjóra ef þeir fá grun um einelti eða ofbeldi í skólanum.

Starfsfólk

Starfsfólk þarf að vera tilbúið til að hlusta á nemendur og þeir verða að geta treyst því að þeir geti talað við starfsfólk í trúnaði og notið nafnleyndar. Trúnaður er í flestum tilfellum forsenda þess að nemendur láti vita af einelti og/eða ofbeldi. Þegar foreldrar eða nemendur snúa sér til umsjónarkennara/hópstjóra, aðstoðarskólastjóra eða skólastjóra vegna eineltis- eða ofbeldismála er mikilvægt að ábendingar séu teknar alvarlega og þeim beint til eineltisteymis. Jafnframt sé lögð áhersla á samkennd nemenda og að þeir eigi að láta vita ef þeim eða öðrum líður illa. Unnið skal að því að nemendur geri sér grein fyrir þeim sáru afleiðingum sem meiðandi framkoma hefur og þeir hvattir til að setja sig í spor annarra.

- Á undirbúningsdögum í ágúst ár hvert sér skólastjóri til þess að fram fari fræðsla og umræða um stefnu skólans í eineltis- og ofbeldismálum.
- Við skólabyrjun skal fræðslunni beint til nýrra starfsmanna, nemenda og foreldra.
- Allir starfsmenn eru hvattir til að vera vakandi fyrir því að einelti og ofbeldi geti komið upp í skólanum og séu tilbúnir til að bregðast strax við ef þeir verða vitni að slíku.
- Umsjónarkennarar/hópstjórar leggi áherslu á góðan bekkjaranda/hópanda og brýni fyrir nemendum að einelti og ofbeldi leyfist ekki í skólanum.

Aðgerðaráætlun

Eineltismál eru mjög ólík innbyrðis. Eineltisteymi skólans verður að vega og meta hverju sinni hvaða leið er líklegust til árangurs og hverjir eru kallaðir til samstarfs. Nokkrar meginreglur eiga þó alltaf við:

1. Vitneskja eða grunur um einelti berst til starfsfólk skólans frá nemanda, foreldri eða öðrum. Málinu vísað til umsjónarkennara og eineltisteymis. Eyðublað 1.
2. Við grun eða vitneskju um einelti lætur umsjónarkennari/hópstjóri allt starfsfólk skólans vita og það fylgist með og skráir. Hann ræðir við meintan þolanda og geranda/gerendur til að fá staðfestingu og lýsingu. Haft er samband við foreldra og þeir settir inn í málið. Eyðublað 2.
3. Öryggi þolanda skal strax tryggt eins og kostur er og aðstæður krefjast.
4. Ef grunur um einelti er staðfestur þá ráðfærir umsjónarkennari/hópstjóri sig við eineltisteymi. Einnig upplýsir hann allt starfsfólk um málið. Gera þarf áætlun í samráði við umsjónarkennara um það hvernig tekið verði á málinu í bekknum/hópnum. Umsjónarkennari/hópstjóri ræðir við geranda, þolanda og foreldra í sitt hvoru lagi, ásamt öðrum starfsmanni skólans. Eyðublað 3.
5. Ef einelti er enn í gangi eftir tvær vikur þá kemur eineltisteymi skólans inn í málið og fylgir því eftir. Umsjónarkennari/hópstjóri ásamt foreldrum og fulltrúa úr eineltisteymi ræðir við geranda. Einnig ræðir umsjónarkennari/hópstjóri ásamt foreldrum og fulltrúa úr eineltisteymi við þolanda. Allir aðilar koma sér saman um leið að laus málsins. Málinu er fylgt eftir með reglulegum viðtölum við þolanda og geranda í allt að fjórar vikur. Eyðublað 4.
6. Ef ekki tekst að uppræta eineltið er málinu vísað til nemendaverndarráðs og viðeigandi gögn látin fylgja tilvísuninni.

Umsjónarkennari tekur ávallt fyrsta skrefið og ræðir við nemandann.

Eineltisteymi - hlutverk

- Í eineltisteymi Kerhólsskóla sitja skólastjóri, aðstoðarskólastjóri og umsjónarmaður sérkennslu.
- Eineltisteymið er kennurum til stuðnings við úrlausn eineltismála.
- Einnig eru fulltrúar ráðsins kennurum til fulltingis í alvarlegum eineltisviðtölum, ef óskað er eftir því.
- Unnið er eftir aðgerðaráætlun Kerhólsskóla gegn einelti og ofbeldi. Eineltisteymið getur vísað málum til nemendaverndarráðs ef það telur þess þörf.
- Eineltisteymið sér um að aðgerðaáætlun í eineltis- og agamálum sé framfylgt.
- Teymið heldur vakandi umræðu um þennan mikilvæga málaflokk.

Hvernig tekið er á ofbeldi

Ofbeldismál, þar sem börn verða fyrir líkamlegum áverkum eða öðru ólöglegu athæfi í skólanum, skulu alltaf tilkynnt viðkomandi foreldrum. Jafnframt áskilur skólinn sér allan rétt til að grípa til viðeigandi aðgerða gagnvart gerendum. Skólinn mun einnig tilkynna þau mál er geta varðað við hegningarlög til viðkomandi yfirvalda, lögreglu og barnaverndarnefndar.

Skráning

Eineltisteymi sér um að skrá öll eineltis- og ofbeldismál, sem upp koma, í gagnagrunn skólans. Þar komi fram lýsing á því hvernig tekið var á málinu, hvernig það leystist og hverjir eiga að fylgja málinu eftir.

Ágreiningur um meðferð eineltis og ofbeldismála

Verði ágreiningur milli skólastjórnenda og forráðamanna barna um meðferð mála sem ekki tekst að leysa getur hvor aðili um sig vísað málinu til Skólaþjónustu Árnesþings. Einnig er starfrækt fagråd eineltismála gegneinelti.is sem er starfrækt á vegum Menntamálaráðuneytisins og er ætlað að leysa úr og aðstoða við eineltismál.

Tilkynning um einelti, ofbeldi eða áreitni fullorðinna

Tilkynna á til næsta yfirmanns um einelti, ofbeldi eða áreitni á vinnustað, en ef yfirmaður er gerandinn þá á að tilkynna til þeirra yfirmanna. Ef ekkert gengur þá skal tilkynna atvikið til lögreglu.

Fagråd eineltismála í grunn- og framhaldsskólum

Var skipað af Lilju D. Alfreðsdóttur mennta- og menningarmálaráðherra 13. febrúar 2018 og hefur tekið til starfa. Fagráðið er skipað eftirtöldum aðilum: Sigríði Láru Haraldsdóttur sem jafnframt er formaður, Sigrúnu Garcia Thorarensen og Bóasi Valdórssyni. Fagråd eineltismála í grunnskólum var skipað árið 2012, en nýskipað fagråd tekur einnig til mála sem varða nemendur í framhaldsskólum.

Hlutverk fagráðsins er að veita skólasamfélaginu stuðning vegna eineltismála með almennri ráðgjöf, leiðbeiningum og upplýsingagjöf. Hægt er að vísa eineltismálum til fagráðsins ef ekki tekst að finna fullnægjandi lausn á þeim innan skóla eða sveitarfélags eða vegna meints aðgerðaleyfis sömu aðila. Skal þá fagráðið veita ráðgefandi álit á grundvelli þeirra gagna og upplýsinga sem því berast. Öll mál sem send eru til fagráðsins eru skoðuð og metin og síðan tekin fyrir í fagráði að uppfylltum skilyrðum um málsmeðferð.

Þeir sem geta leitað til fagráðsins eru nemendur, foreldrar/forráðamenn og starfsfólk grunn- og framhaldsskóla. Einnig aðilar sem starfa með börnum í skóla-, frístunda- eða tómstundastarfi sem hefur stoð í grunnskólalögum.

Fagráð eineltismála í grunn- og framhaldsskólum starfar á grundvelli ákvæða í reglugerð [nr. 1040/2011](#) um ábyrgð og skyldur aðila skólasamfélagsins í grunnskólum og reglugerð [nr. 326/2016](#) um ábyrgð og skyldur aðila skólasamfélagsins í framhaldsskóla. Um fagráðið gilda verklagsreglur um starfsemi fagráðs eineltismála í grunn- og framhaldsskólum, [nr. 30/2019](#). Fagráðið starfar á ábyrgð mennta- og menningarmálaráðuneytis, en umsýsla þess er hjá Menntamálastofnun. Nánari upplýsingar um fagráðið og vísun mála til þess má finna á [heimasíðu](#) Menntamálastofnunar.

Fengið að láni frá Kerhólsskóla 29. júní 2023.

Tilkynning – grunur um einelti.

Polandi (nafn og bekkur):

Gerandi/gerendur (Nafn/nöfn og bekkir):

Stutt lýsing á eineltinu, grunur, hvar og hvenær?

Móttakandi:

- Umsjónarkennari / hópstjóri
- Skólastjóri
- Deildarstjóri leikskóladeildar
- Ritari

Dags: _____

Undirskrift móttakanda

Dags: _____

Tilkynnt af